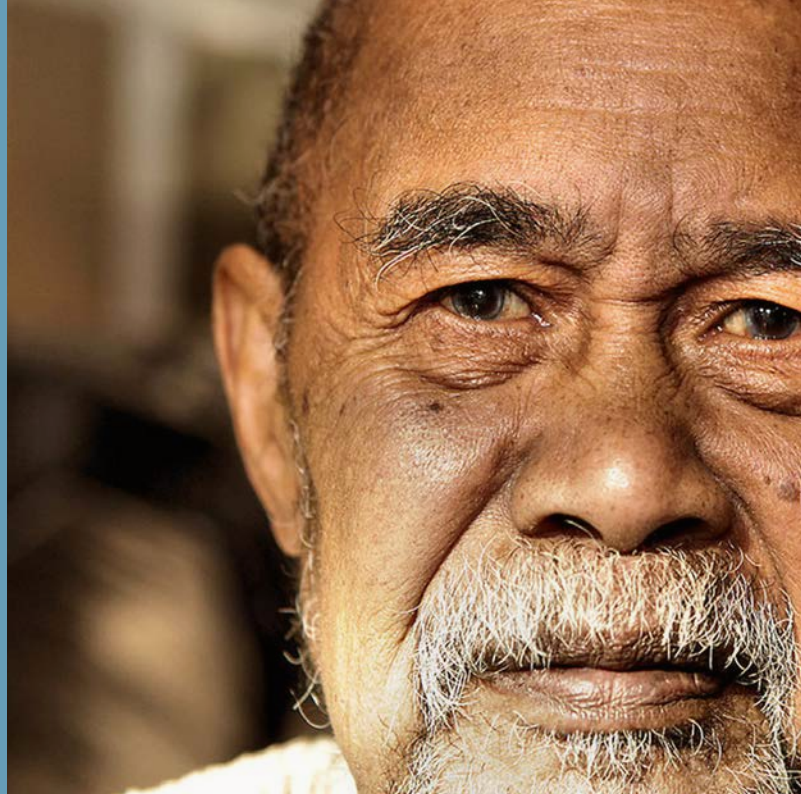


Stichting Ondersteuning
Mensen Zonder
Verblijfstitel Pauluskerk



Jaarverslag **OMZO**2016

A close-up photograph of a young Black woman with her hair in braids, looking off to the side while eating a piece of fruit. The background is blurred, showing other people in a social setting.

Wat doet de OMZO?

- het geven van financiële ondersteuning voor levensonderhoud
- het zorgen voor tijdelijk onderdak
- het geven van medische en tandheelkundige zorg
- het adviseren en ondersteunen bij juridische bijstand
- het bemiddelen bij terugkeer
- het behartigen van belangen van deze groep kwetsbare mensen
- het beïnvloeden van lokale en landelijke politiek
- het geven van taallessen (Nederlands, Engels, Spaans) op verschillende niveaus
- het bieden van mogelijkheden voor zinvolle dagbesteding en bouwen aan persoonlijke waardigheid
- het bevorderen van onderling contact tussen vluchtelingen en daarmee hun geestelijke gezondheid, weerbaarheid en integratie in hun groep en het land

Algemeen

1. HET JAAR 2016

Dit is het jaarverslag 2016 van de Stichting Ondersteuning Mensen Zonder Verblijfstitel (OMZO) Pauluskerk. De OMZO brengt dit jaaroverzicht graag uit. Het is van groot belang, dat u als donateurs, sympathisanten, stichtingen en fondsen en andere geïnteresseerden in ons werk, goed wordt geïnformeerd. Over de situatie van de mensen om wie het de OMZO gaat: de mensen zonder verblijfspapieren in Nederland, en in het bijzonder in Rotterdam en omgeving. Het is goed, dat u weet hebt van hun moeizame en veelal rechteloze situatie in de rechtsstaat Nederland en hoe OMZO deze mensen probeert bij te staan langs de weg van die twee oude woorden uit de christelijke traditie: barmhartigheid en gerechtigheid. Dat wil zeggen: het lenigen van de nood van mensen in individuele gevallen en proberen structureel verandering brengen in hun situatie, zodat wordt voorkomen, dat zij in nood raken. Ook dat laatste is in de Nederlandse situatie maar al te nodig.

2. WAAR GAAT HET OMZO OM?

De Stichting OMZO verleent hulp in de vorm van bijdragen in het levensonderhoud, tijdelijke huisvesting voor de meest kwetsbare mensen, bemiddeling in de richting van de juridische instanties, medische hulp, zinvolle dagbesteding en bouwen aan waardigheid, verster-

king van de weerbaarheid en onderlinge betrokkenheid van vluchtelingenvrouwen en -kinderen en belangenbehartiging richting de lokale en landelijke overheid. Waarom doet de OMZO wat zij doet? Heel eenvoudig: de OMZO gelooft in de gulden regel. Zij spant zich in eenvoudigweg, omdat wij ook zo zouden willen worden behandeld, als wij zelf in de omstandigheden van veel mensen zonder verblijfspapieren zouden verkeren. Het gaat erom de volgende mensen zonder verblijfspapieren een zoveel mogelijk menswaardig bestaan te geven:

- de mensen voor wie een aanvraag voor een reguliere verblijfsvergunning in Nederland loopt. Die dus rechtmatig en soms ook onrechtmatig in Nederland verblijven, maar niet rechthebbend zijn en dus vaak jarenlang zonder middelen van bestaan;
- de mensen die zijn uitgeprocedeerd en Nederland moeten verlaten, maar langdurig niet kunnen terugkeren naar het land van herkomst, de zgn. "technisch onuitzetbaren";
- de mensen die zijn uitgeprocedeerd en Nederland moeten verlaten, maar voor een periode niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst en tegelijk geen buitenschuld-verklaring krijgen;
- een groeiende groep van mensen met min of meer ernstige medische problemen, lichamelijk of geestelijk en dan vooral:

- o verslaafden, vaak en zeker met de jaren ernstig ziek of met ernstige gebitsproblemen;
- o de ouderen boven de 50 jaar, ook vaak en zeker met het klimmen der jaren ernstig ziek;
- o mensen met ernstige psychiatrische klachten, al of niet verslaafd.

3. DE POSITIE VAN MENSEN ZONDER VERBLIJFSPAPIEREN IN 2016

3.1. (GEEN) LEVEN ALS ONGEDOCUMENTEERDE IN NEDERLAND

Er leven in Nederland naar schatting tussen de 100.000 en 140.000 mensen zonder verblijfspapieren. In Rotterdam tussen de 10.000 en 15.000. De meesten van deze mensen overleven in Nederland. Zo'n 90% van hen woont bij familie of vrienden en vindt werk of een baantje ergens aan de onderkant van de arbeidsmarkt, waar zij vaak vuil en smerig werk verrichten. Velen van hen bevinden zich in een zeer kwetsbare positie die hen vatbaar maakt voor vormen van misbruik. Reden voor dit alles is, dat het deze mensen verboden is te werken voor kost en inwoning. Daarmee zijn gebrek aan perspectief, hopeloosheid en sociaal isolement eigenlijk al op voorhand ingebouwd en met het Nederlandse beleid gegeven. Velen kiezen er toch voor in Nederland te blijven, ook onder de geschetste omstandigheden, omdat overleven onder deplorabele omstandigheden hier in hun afweging nog altijd beter is dan de situatie in het land van herkomst. Een landelijk beleid dat uitgaat van het maken van perspectief voor elke persoon in kwestie, in Nederland of in het land van herkomst, zou veel meer de aangewezen weg zijn om het probleem van



de mensen zonder verblijfspapieren aan te pakken, na jaren van vruchteloosheid, vindt de OMZO. Ongeveer 10% van deze mensen valt zelfs uit dit onzekere en onstabiele bestaan, voor kortere of langere tijd. Het is die groep, die hulp zoekt bij of terecht komt in de Pauluskerk.

3.2. GEEN ZICHT OP ANDER, HUMAAN BELEID IN 2016

In 2016 was er veel aandacht voor de komst van vluchtelingen naar Nederland, vooral uit Syrië en Eritrea. En terecht. Er was weinig politieke en maatschappelijke aandacht voor de positie van de mensen zonder verblijfspapieren. Die hadden een duidelijk

lagere politieke prioriteit. Vrijwel geheel 2016 onderhandelden het Rijk en de gemeenten moeizaam verder over een definitieve, landelijke BBB(B)-regeling. Eind november j.l. deelde staatssecretaris Dijkhoff plotseling mee, dat het overleg met de gemeenten over die regeling was mislukt. Volgens de staatssecretaris, omdat de gemeenten uiteindelijk niet bereid waren een systeem voor opvang op te zetten, dat uitsluitend gericht is op terugkeer naar het land van herkomst van mensen en dat dan gerealiseerd binnen een korte periode. De gemeenten toonden zich zeer teleurgesteld. Volgens hen was men er bijna uit, na anderhalf jaar onderhandelen. De rijksoverheid toonde op dit punt daarna geen initiatieven meer. Een eventuele nieuwe landelijke regeling werd overgelaten aan het nieuw te vormen kabinet. Met dat alles zet de lidstaat Nederland de verschillende uitspraken van de Raad van Europa, waarin wordt opgeroepen tenminste te zorgen voor bed-bad-brood, ongeacht status, nog altijd niet in daden om. Wel bleek de gemeente Rotterdam eind 2016 bereid de voorlopige landelijke BBB-regeling voorlopig voort te zetten voor eigen verantwoording en rekening. De Pauluskerk verzorgt ongeveer een kwart van de in totaal 110 opvangplaatsen in Rotterdam.

Met dat alles bleef de situatie voor deze mensen ook in 2016 vooral een situatie van rechteloosheid: er geldt geen algemene zorgplicht vanwege de samenleving, er geldt geen plicht om te zorgen voor tenminste een minimum van bestaan voor de meest kwetsbaren onder deze mensen in de vorm van een landelijke BBB(B)-regeling, het detentiebeleid is nog altijd willekeurig en zet mensen, die formeel geen strafbare feit hebben gepleegd (illegaliteit is niet

strafbaar) vast onder strafrechtelijke beperking, het terugkeerbeleid is al jaren niet op orde. Als gevolg daarvan worden vooral de grote(re) gemeenten in Nederland geconfronteerd met relatief grote groepen mensen in een kwetsbare, hopeloze positie, vaak ziek en vatbaar voor isolement. Dat gemeenten daarop reageren en in een aantal gevallen hun eigen verantwoordelijkheid nemen en iets doen is nodig en hoopgevend.

3.3 BESTAANDE WETTELIJKE MOGELIJKHEDEN VOOR HUMANITEIT WORDEN NIET OF NAUWELIJKS GEBRUIKT

Het huidige vreemdelingenbeleid is vastgelopen. Het leidt niet tot de gewenste effecten: vermindering van het aantal mensen zonder verblijfspapieren in ons land en terugkeer naar het land van herkomst van vooral niet-westerse vreemdelingen. Het is bovendien zeer kostbaar, met name vanwege de kosten verbonden aan gedwongen detentie en gedwongen terugkeer. Het leidt wel tot ongewenste effecten: mensen worden in hun kracht gebroken, raken hopeloos, gefrustreerd en geïsoleerd met het risico op (grotere) psychische problemen, suicide, criminaliteit en radicalisering. De mogelijkheden tot verblijf in Nederland worden steeds geringer. Zelfs in al die gevallen waarin mensen ernstig ziek zijn en medische mogelijkheden in het land van herkomst niet of beperkt aanwezig zijn. De toepassing van artikel 64, die in zulke situaties geëigend zou zijn, vindt steeds moeizamer plaats. De wettelijke mogelijkheid van buitenschuldverklaring en dus van een tijdelijke verblijfsvergunning, wanneer mensen aantoonbaar niet kunnen terugkeren, wordt jaarlijks maar in enkele tientallen gevallen toegepast,

terwijl het naar schatting enkele duizenden mensen betreft. De terugkeer naar het land van herkomst wordt vaak niet geëffectueerd, zelfs na meerdere periodes van detentie. De reële drempels voor mensen om terug te keren worden in het huidige beleid niet weggenomen of verlaagd.

3.4. VEEL MINDER VLUCHTELINGEN

Overall staat de wereld in brand. Volgens de VN zijn er inmiddels zo'n 65 miljoen mensen vluchteling wereldwijd. In Nederland daalde het aantal asielaanvragen in 2016 met meer dan de helft ten opzichte van 2015: ruim 19.000 in plaats van circa 60.000. Mensen kwamen in 2016 vooral uit Syrië en Eritrea, net als in 2015. Ook in 2016 waagden mensen de tocht naar Europa, onder vaak kommervolle of levensgevaarlijke omstandigheden. De druk van oorlog, geweld, armoede en uitzichtloosheid is enorm. Zolang deze

onderliggende problemen niet worden opgelost, is migratie een verschijnsel waarmee Europa zal moeten leren leven. Hekken rondom landen, vluchtelingen-deals á la die met Turkije kunnen wellicht tijdelijk "soelaas" bieden in de vorm van een tijdelijke vermindering van het aantal migranten of vluchtelingen. Maar om hekken kan je heen en is de ene vluchtroute afgesloten dan is er nog wel een andere. Het wachten is op een humaan vluchtelingenbeleid in Europees verband, dat uitgaat van het belang en het perspectief van de vluchteling in kwestie.

Als Pauluskerk/OMZO namen we in 2015 mee het initiatief voor "Rotterdam verwelkomt vluchtelingen", onder het motto: "vang mensen ruimhartig op". Het aanvankelijke protest van bewoners tegen de komst van het AZC is gesmoord, er blijkt ook nauwelijks overlast. Vluchtelingen verblijven in een zeer sobere AZC en krijgen onvoldoende dagbesteding. Alleen



voor de groep mensen met een verblijfsvergunning wordt al in AZC gestart met inburgering. Er wordt wel een en ander georganiseerd met vrijwilligers in en buiten het AZC. Het platform zet vooral samen met de duizenden nieuwe statushouders die verspreid in de stad wonen, in op een actieve en snelle integratie in de Nederlandse samenleving. Door culturele en taalactiviteiten en door de koppeling aan bewonersinitiatieven voor inbedding in de buurt. Heel veel Rotterdammers bleken in 2016 gelukkig bereid hieraan bij te dragen.

4. OVERZICHT IN VOGELVLUCHT VAN DE ACTIVITEITEN EN HET WERK VAN DE OMZO IN 2016

Het jaar 2016 was voor de OMZO opnieuw een druk bezet en intensief jaar. Het aantal mensen, dat een beroep deed op het vluchtelingensprekuur bleef hoog. Het beroep op onze artsen, op de tandarts en op de andere vormen van hulpverlening en opvang groeide licht. Ondanks alles kijken we als OMZO positief op het jaar 2016 terug. We slaagden er opnieuw in een groot aantal mensen zonder verblijfspapieren bij te staan en te helpen. We zetten ook de druk op de lokale en landelijke overheid om een einde te maken aan het mensenwaardige vreemdelingenbeleid van de laatste 15 jaar. Dit met name voor een basis voor de meest kwetsbaren: het continueren en verbeteren van een – liefst landelijke – BBB(B)-regeling (Bed-Bad-Brood en Begeleiding). In het jaar 2016 ging het om de volgende activiteiten en aantallen:

- Spreekuren van het maatschappelijk werk voor vluchtelingen/vreemdelingen, tweemaal per week,

door twee vluchtelingenwerkers (ondersteund door een team van vrijwilligers). In 2016 bezochten gemiddeld 120 mensen per maand het spreekuur, gemiddeld 12 nieuw per maand. Het aantal contacten per maand bedroeg gemiddeld 200. De mensen die het spreekuur bezochten kwamen van "all over the world". De meesten daarvan uit: Marokko (vooral oudere mannen), Armenië (vooral gezinnen, 8,5%), Congo (7,5%) en Nigeria (6%). Om allerlei redenen een heel ander beeld dan in 2015;

- in 2016 bezochten ruim 1000 verschillende mensen het medische spreekuur. Er zijn in totaal bijna 2200 consulten geweest. Daarnaast verrichtte de tandarts (om niet) zo'n 250 behandelingen. Dit is min of meer gelijk aan 2015. Het gemiddeld aantal consulten per patiënt per jaar bedroeg 2,3. De medische dienst zag mensen uit 88 verschillende landen. De meesten mensen kwamen uit China (188), daaropvolgend Marokko (172), Kaapverdië (45), Mongolië (34), Algerije (33) en Nigeria (31). Meer vrouwen dan mannen, verdeeld over de verschillende leeftijdscategorieën. Er is een lichte toename van mensen boven de 70 jaar. Naast de drie artsen, de twee doktersassistenten en de tandarts ging in 2016 ook een mond-hygiëniste (om niet) deel uitmaken van het medisch team;
- tijdelijk onderdak en tijdelijke huisvesting in het kader van de BBB-regeling. In 2016 huisvestte de OMZO tussen de 40 en 60 mensen tijdelijk, doorgaans de meest kwetsbare groepen, daaronder moeders met kinderen en ouderen. In het kader van de voorlopige, landelijke BBB-regeling huisvestte de Pauluskerk 24 mensen, vooral jongere mannen uit verschillende landen;

” Mijn naam is Saïd

Saïd, binnen de Pauluskerk vooral bekend als Ben, is geboren in Casablanca in Marokko. Saïd was 5 jaar toen eerst zijn moeder overleed en een jaar later zijn vader. Hij werd toen ondergebracht in een kindertehuis waar hij tot zijn 18e heeft gewoond. Toen hij 18 was geworden heeft hij de boot gepakt naar Marseille. Hier heeft hij een tijdje gewerkt in de bouw. Vervolgens heeft Saïd in veel landen zijn geluk proberen te vinden, zoals in, Italië, Duitsland en België. Toen hij 24 was kwam hij naar Amsterdam om hier te wonen en werken. Hij voetbalde bij de club “Watergraafsmeer” en vond dat heel leuk. Saïd heeft 6 jaar in Amsterdam gewoond en is vervolgens naar Rotterdam gekomen. Sindsdien heeft hij altijd in Rotterdam gewoond.

Saïd is blij dat de Pauluskerk hem goed heeft geholpen en wil daarom graag wat terug doen.

Daarom is hij aan de slag als schoonmaker. Hij vindt het maar niks om heel de dag thuis te zitten en steekt graag de handen uit de mouwen. Saïd houdt erg van sport. Vroeger speelde hij basketbal in het kindertehuis waar hij woonde. Dit kon hij behoorlijk goed, helaas door zijn lengte kon hij geen prof worden. Verder vindt hij het ook leuk om te voetballen. Voor hem betekent geluk: zijn eigen eten, zijn vogeltjes maar vooral het feit dat hij in 2010 helemaal gestopt is met gebruiken. Hier is hij heel trots op en blij mee.

Lisa Hendriks



- continue lobby- en belangenbehartigingsactiviteiten richting politiek (lokaal en landelijk) gericht op de verbetering van de positie van mensen zonder papieren. Veel aandacht was er in 2016 voor de zorg en druk op het continueren en definitief maken van de voorlopige, landelijke BBB-regeling. Toen dat mislukte, overleg en druk op de gemeente Rotterdam om de regeling voort te zetten voor eigen rekening en verantwoording. Tot nu toe is dat gelukt;
- het aantal taallessen (Nederlands, Engels en Spaans) bleef ook in 2016 in trek. Gemiddeld zo'n 60 - 70 bezoekers nemen deel, verdeeld over 9 lessen per week, gegeven door zo'n 8 vrijwilligers. Er is zeer veel belangstelling voor en plezier in de lessen. Het ontwikkelen van een E-learningprogramma door onze bezoekers kwam bij gebrek aan (geschikte) menskracht nog onvoldoende van de grond;
- de activiteiten voor zinvolle dagbesteding en het bouwen aan eigen, persoonlijke waardigheid werden verstrekt en uitgebouwd. Aan de sociaal-culturele activiteiten namen in 2016 gemiddeld zo'n 60 – 70 bezoekers per week deel in het Open Atelier, het Schrijverscafé, muzieklessen, film- en muziekkavonden, theaterworkshops met Formaat, Open Podium en het Verhalenatelier met Jack Wouterse. Aan de andere, meer praktische activiteiten, zoals de fietsenwerkplaats, het kledingatelier, de lunchroom en het doen van activiteiten ten dienste van de kerk, zoals de schoonmaken en herstel- en onderhoudswerk in de Pauluskerk, namen zo'n 25 tot 30 mensen gemiddeld deel;
- in de loop van 2016 werden – mede dankzij enkele extra giften – een aantal uitstappen georganiseerd voor al onze mensen: bowlen, biljarten en een be-





zoek aan een wedstrijd van Sparta. Daarnaast werden – ook dankzij een enkele extra gift – een aantal activiteiten georganiseerd, speciaal voor de moeders en de kinderen, onder andere naar Plaswijck, Avifauna en dierentuin Blijdorp. Al deze activiteiten waren een groot succes. Zij dragen bij aan het geestelijke welbevinden van onze mensen, bevorderen het onderlinge contact en dus het zelfvertrouwen enorm en bevorderen de integratie in Nederland. Het organiseren van deze activiteiten is in 2016 in handen gelegd van enkele vrijwilligers. Daarmee zijn de kwaliteit en de continuïteit er van veel beter gewaarborgd.

VLUCHTELINGENSPREEKUR BETER TOEGERUST

Het beleid om de kwaliteit van vluchtelingensprekuren te versterken wierp zijn vruchten af in 2016. Er is meer rust gekomen en meer tijd voor complexer, meer tijd vragende gevallen. Daarnaast ontstond er ruimte om meer systematisch aandacht te besteden aan ontwikkelingen en trends, vooral als basis voor het volgen van het beleid, beleidsbeïnvloeding en concrete voorstellen voor verandering.

MEDISCHE DIENST VAN ESSENTIEEL BELANG

De medische dienst van de OMZO blijkt de grootste praktijk voor de mensen van de “straat” en medisch onverzekerden in Nederland. Het gaat in een flink aantal gevallen ook om zeer kwetsbare groepen als alleenstaande moeders met jonge kinderen en om (vaak zieke) ouderen: mannen en in mindere mate vrouwen. Het team bestaat uit drie artsen, twee doktersassistenten, een tandarts en een mondhygiëniste. Vier dagen per week werd er door een huisarts spreekuur gehouden en één ochtend per week door de tandarts en de mondhygiëniste, die sinds 2016 deel uitmaakt van het team.

LEVENSKRACHT VERSTERKEN WERKT!

Voor de mensen zonder verblijfspapieren zijn de dagen doorgaans leeg. Dat is niet goed. Niet voor henzelf, niet voor ons allemaal. De OMZO bevordert daarom zoveel mogelijk een zinvolle dagbesteding voor mensen voor wie het grootste deel der dagen “leeg” is en de opbouw van waardigheid en versterking van levenskracht van vluchtelingen/vreemdelingen door middel van sociaal-culturele en andere activiteiten in het deelproject Pauluskerk Kunst en Cultuur en het deelproject “Zinvolle Dagbesteding en Bouwen aan Waardigheid”. Het gaat daarbij om kunstzinnige en culturele activiteiten als Open Atelier, Schrijfatelier, muziekateliers, Open Podium en toneelactiviteiten. Daarnaast om praktische en vaardighedenversterkende activiteiten in de fietsenwerkplaats, lunchroom en keuken, in kledingwinkel en -atelier. Voorts om vrijwilligersactiviteiten in en voor de Pauluskerk. De deelname aan deze projecten heeft een flinke vlucht genomen in 2016. Essentieel daarbij

is, dat de OMZO vluchtelingen niet allereerst ziet als een probleem, maar als mens met mogelijkheden om bij te dragen aan het geheel van de Pauluskerk en van de Rotterdamse samenleving. Naar de mening van OMZO zou die positieve inzet ook de basis moeten vormen voor een nieuw vreemdelingenbeleid in Nederland.

TIJDELIJKE HUISVESTING EN OPVANG IN KADER VAN BBB-REGELING

Voor de OMZO blijft het uitgangspunt: geen mens op straat. Helaas stellen woningbouwcorporaties woonruimte niet meer om niet aan de OMZO ter beschikking. Dat betekent, dat de post huisvesting de laatste jaren flink is gegroeid. De OMZO huisvest onder protest. Bed-Bad-Brood is geen taak van de kerk, maar van de overheid/samenleving. In 2016 huisvestten we tussen de 30 en 40 mensen, vooral de meest kwetsbaren. De Pauluskerk ving in 2016 ook mensen op in het kader van de (tijdelijke) BBB-regeling. Het ging om circa 24 mensen.

VEEL BELANGSTELLING VOOR MOEDER- EN KINDACTIVITEITEN

Veel vluchtelingenmoeders en -kinderen verkeren in een sociaal isolement. Dat draagt niet bij aan hun zelfvertrouwen, hun mogelijkheden om zelf iets aan hun situatie te doen, integratie in Rotterdam en omgeving en opbouw van een netwerk. De verschillende activiteiten en uitstappen voor met name de moeders en de kinderen genoten in 2016 een flinke belangstelling. Zij worden er andere mensen van, in ieder geval voor even. En wij dus ook.

HULP- EN INFORMATIEPUNT PAULUSKERK

In de Pauluskerk is tevens het regio-kantoor van IOM (de Internationale Organisatie voor Migratie) gevestigd. Daar worden de IOM-sprekuren gehouden met uitgeprocedeerde vluchtelingen die vrijwillig willen terugkeren naar het land van herkomst. Ook hield een vluchtelingenadvocaat er wekelijks hulp- en adviesprekuren voor ongedocumenteerden.

SAMENWERKING MET IOM, ROS EN ANDEREN

De samenwerking met IOM, het ROS (Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt), en andere hulpverlenings- en belangenbehartigingsorganisaties in de stad en in het land werd in 2016 voortgezet. Namens het vluchtelingensprekuren neemt de OMZO ook deel aan overleggen met andere organisaties en overheidsinstanties. Een voorbeeld hiervan is het BRIO, het Breed Rotterdams Illegalen Overleg. Het doel van dit overleg is om tot een oplossing te komen in de situatie van ongedocumenteerden. Dat kan verblijf betekenen, maar soms, samen met de mensen in kwestie, ook in (vrijwillige) terugkeer naar het land



van herkomst, in werken aan tijdelijk verblijf op basis van de medische situatie, maar ook naar mogelijkheden binnen de gezondheidszorg. Verder nam de OMZO deel aan het RIO (Rotterdams Illegalen Overleg). In dit overleg participeren allerlei maatschappelijke organisaties. Het doel is om met elkaar van gedachten te wisselen over actuele ontwikkelingen op het gebied van ongedocumenteerden, vreemdelingen en asiel en het verbreden van elkaars kennis.

FINANCIËEL OVERSCHOT TOEGEVOEGD AAN RESERVE

Het lukte de OMZO in 2016 gelukkig goed de balans tussen inkomsten en uitgaven te bewaren. Ons beleid van de afgelopen jaren strikt toe te zien op de verschillende uitgaven werpt daar zeker zijn vruchten af. We konden het jaar afronden met een klein overschot, dat is toegevoegd aan onze (te kleine) reserve. Daarmee is het werk op de langere termijn gediend. De OMZO heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in een goede relatie over en weer met donateurs en sympathisanten, met de fondsen, met kerken en diaconieën. Dat draagvlak bleek in 2016 van groot belang voor de continuïteit van ons werk.

BESTUUR

In het bestuur hebben in 2016 geen personele wijzigingen plaatsgehad. Er is net als in 2015 eendrachtig en zeer gemotiveerd voor de goede zaak samengewerkt. Het bestuur kwam het afgelopen jaar 10 maal in vergadering bijeen. Ter versterking van de beleidskracht en -creativiteit van OMZO is gewerkt aan de voorbereiding van een Cluster Vluchtelingen. Een dergelijke opzet past ook beter in de algemene clusterstructuur van de Pauluskerk.



” Mijn naam is Joseph

Mijn naam is Joseph, kom uit Rwanda en ben in 1978 geboren. In 2015 ben ik naar Nederland gekomen. De asielaanvraag die ik hier heb aangevraagd werd na drie maanden afgewezen. Daarna werd ik het land uitgezet. Ik had geen idee waar ik naar toe moest. Ik ben toen naar een neef in België gegaan. Hij kent mij goed en zag aan mijn gedrag dat het niet goed met me ging. Hij zag dat ik getraumatiseerd was. Dat had ik zelf nog niet in de gaten. Na een tijdje heb ik asiel in België aangevraagd, maar toen ze mijn zaak daar bekeken en zagen dat ik via Schiphol Europa was binnengekomen, gaven ze aan dat ik terug moest naar Nederland. Alleen daar zou ik asiel kunnen aanvragen. Sinds een maand of 8 ben ik weer in Nederland en sinds zes maanden heb ik nu tijdelijk onderdak gevonden in de Pauluskerk. Ik heb hier een kamer, die deel ik met iemand anders. De Pauluskerk behandelt mensen goed. De Pauluskerk is een mooi voorbeeld voor andere kerken. Zelf ben ik Christen en ken kerken in Rwanda en in België, maar die zijn niet zoals de Pauluskerk. Je ontmoet hier mensen van over de hele wereld. Als ik hen vraag of ze wel eens een kerk als deze hebben gezien, zeggen ze van niet. Voor mij is de Pauluskerk belangrijk omdat ik hier welkom ben. Ik was dakloos en had honger. Hier bieden ze mij hulp. Niet alleen voedsel en onderdak, maar ook hulp via preken en gesprekken. Ik heb aangegeven dat ik graag vrijwilligerswerk zou doen en ben nu twee keer per week koster. Ik hoop dat ik hier kan blijven want ik wil en kan niet terug naar Rwanda. Hier heb ik geen familie, maar door de liefde die ik hier in de Pauluskerk ervaar, voel ik me niet alleen.

Heleen Platschorre







Vluchtelingen spreekuur

In 2015 noteerden wij reeds: er is rust in asieland gekomen. Die trend heeft zich in 2016 voortgezet. De aantallen bezoekers per maand bleven gelijk. Gemiddeld kwamen er 120 bezoekers naar het spreekuur. Per maand kwamen er gemiddeld 12 nieuwe bezoekers. Het aantal contacten per maand bedroeg gemiddeld 200. Sommige mensen komen eens per maand. Anderen hebben wat meer aandacht nodig en komen wekelijks of twee keer per maand.

LANDEN VAN HERKOMST

De landen van herkomst zijn veranderd. Somalië, wat er vorig jaar qua aantal bezoekers uitsprong, staat nu nog maar op 2,5 %. Veel mensen hebben een herhaalde asielaanvraag ingediend. Gedurende de lopende aanvraag is er van rijkswege opvang. Mensen uit Burundi zijn eveneens naar de rijksopvang gegaan, omdat er een vertrekmoratorium voor dat land gold. Door de gevaarlijke situatie in dat land, kunnen mensen niet terug en krijgen ze rijksopvang in een van de asielzoekerscentra in ons land. Het aantal bezoekers uit Marokko is nog onverminderd groot. Vaak zijn dat oudere Marokkanen, die het lange tijd zelfstandig gered hebben maar die nu door allerlei oorzaken (ziekte, het netwerk dat ze zat is) hulp nodig hebben. Ze kunnen niet terug, want Marokko neemt

zijn eigen onderdanen niet terug. En ze mogen niet blijven. Kortom: een uitzichtloze situatie. Nieuw zijn het aantal Armeense gezinnen (8.5 %, alleen een persoon per gezin mee gerekend). Zij hebben in een gezinslocatie gezeten, maar zijn vreselijk bang voor gedwongen uitzetting. Zij gaan vaak voor de procedure afgelopen is, weg uit het asielzoekerscentrum. Ze willen koste wat het kost niet terug naar het land waar ze een ernstig trauma opgelopen hebben. Velen van hen krijgen psychische bijstand en slikken veel medicatie. Zij hebben onderdak en leefgeld nodig. Helaas kunnen we hen niet alle gevallen helpen. Dan zijn er nog mensen uit Congo met 7,5 % en Nigeria 6 % gemiddeld per maand.

UITSTAPJES

Door verschillende giften kunnen we de bezoekers een uitstapje aanbieden. Er is een gift binnengekomen voor de mensen in de BBB-regeling (de bed, bad, brood regeling). En een gift voor de kinderen van ongedocumenteerden. Met de mensen in de BBB-regeling zijn we een avond wezen bowlen en een avond wezen biljarten. En we kregen van Sparta gratis kaartjes aangeboden voor een wedstrijd. Dat was echt feest. Mensen zaten op de tribune mee te zingen met het Sparta lied. Toen Sparta ook nog

won, kon de avond niet meer stuk. Tijdens het bowlen of biljarten leer je mensen op een andere manier kennen. Mensen waar je zorgen om maakt, omdat ze er vaak zo triest uitzien, doen heel fanatiek mee met biljarten en ze blijken dat heel goed te kunnen. Met bowlen is het geweldig als jezelf een hoog aantal haalt en de ander niet.

Voor de kinderen moeten weer andere activiteiten gezocht worden. Naar de dierentuin, naar Plaswijck of naar Avifauna. Elke keer weer is het een vreugde om de kinderen te zien genieten. En daardoor de moeders ook. Het mes snijdt aan twee kanten: de

kinderen genieten en de moeders hebben contact met elkaar. Vaak zie je dat contact met andere mensen de moeders goed doet. Zij zitten vaak opgesloten in hun wereld van zorgen hoe de procedure afloopt. Door zo'n activiteit kijken ze even verder dan alleen hun eigen situatie. Dit soort uitstapjes zijn mogelijk met medewerking van een vrijwilliger.

Kortom: en voor de mannen en voor de kinderen en hun moeders is deze mogelijkheid van extra activiteiten door giften een waardevolle ervaring in hun dagelijks leven.



Medische dienst

In 2016 bestond het team uit drie artsen, een tandarts en twee doktersassistentes. Wij zijn verheugd om te kunnen melden dat ons team eind 2016 is uitgebreid met een mondhygiëniste.

Vier dagen per week werd er door een huisarts spreekuur gehouden en één ochtend per week door een tandarts, voornamelijk bestemd voor mensen zonder geldige verblijfspapieren. Circa 1000 verschillende vreemdelingen bezochten het spreekuur. Dit is gelijk aan 2015. Het patiënten aantal is stabiel. Er zijn in totaal 2169 consulten geweest. Het gemiddeld aantal consulten per patiënt per jaar bedroeg 2,3.

CHINA

Wij zagen mensen uit 88 verschillende landen. De meesten kwamen uit China (188), daaropvolgend Marokko (172), Kaapverdië (45), Mongolië (34) en Algerije (33), Nigeria (31), Suriname (27), Eritrea (25) en Armenië (23). Meer vrouwen (472) dan mannen (457) bezochten ons spreekuur verspreid over de verschillende leeftijdscategorieën. Er is sprake van een lichte toename in leeftijdscategorie van > 70 jaar.

| Leeftijd | 2015 | 2016 |
|------------|------|------|
| 0-9 jaar | 27 | 16 |
| 10-19 jaar | 16 | 14 |
| 20-29 jaar | 127 | 118 |
| 30-39 jaar | 218 | 210 |
| 40-49 jaar | 249 | 225 |
| 50-60 jaar | 195 | 13 |
| 60+ jaar | 124 | 133 |

TEKENFILM IN SAMENWERKING MET DOKTERS VAN DE WERELD

De problematiek die wij zien is vergelijkbaar met die van een reguliere huisartsenpraktijk. De psychosociale aspecten zijn vaak gecompliceerd. Gelukkig beschikken wij over de faciliteiten om goede medische hulp te bieden. De overheid heeft ervoor gezorgd dat de gezondheidszorg toegankelijk is voor ongedocumenteerde mensen die van buiten de EEG komen. Om dit ook kenbaar te maken aan mensen zonder geldige verblijfspapieren hebben wij, in samenwerking met de Dokters van de Wereld, een tekenfilmpje ontwikkelt en op onze website geplaatst. Hierin wordt in acht verschillende talen uitleg gegeven over de rechten op medische zorg voor deze groep.

Er is een goede samenwerking met partners in de zorg, zoals ziekenhuizen, vooral het Erasmus Medisch Centrum, het huisartsenlaboratorium Star, apotheek Benu Wester en het Vangnet en Advies team van de GGD. Ook is er afgelopen jaar een uitgebreidere samenwerking met de geestelijke gezondheidszorg ontwikkeld, waarbij meerdere zorginstellingen bereid zijn gevonden om hulp te verlenen aan ongedocumenteerden.

HULPVERLENING CONTINUEREN

Daar waar de Nederlandse overheid enkele financiële beperkingen heeft aangebracht, probeert de Pauluskerk zoveel mogelijk ondersteuning te bieden uit



eigen middelen. Te denken valt aan vergoeding van de tandheelkundige hulp, psychologische hulp, logopedie en fysiotherapie, medicatie die buiten het verstrekkingenpakket valt en hulpmiddelen.

Ook heeft de Pauluskerk afgelopen jaar meer zorg verleend aan onverzekerde Nederlanders en Europeanen, waarbij soms sprake was van financiële ondersteuning bij verstrekking van medicijnen wanneer zij zelf hier niet toe in staat waren.

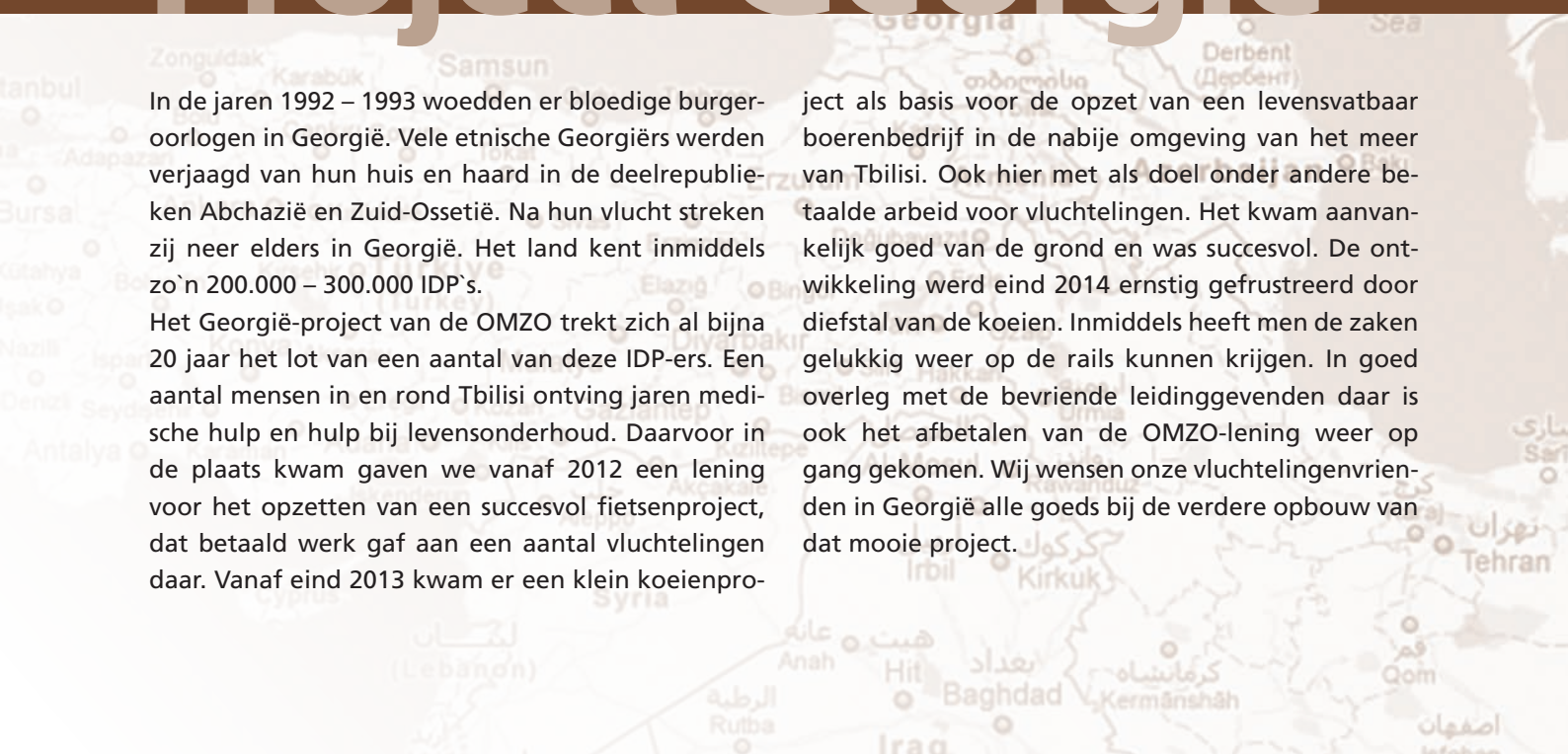
We hopen dat wij de hulpverlening zoals wij die hebben kunnen aanbieden in 2016 ook in 2017 en de jaren daarna kunnen continueren.

Project Georgië

In de jaren 1992 – 1993 woedden er bloedige burgeroorlogen in Georgië. Vele etnische Georgiërs werden verjaagd van hun huis en haard in de deelrepublieken Abchazië en Zuid-Ossetië. Na hun vlucht streken zij neer elders in Georgië. Het land kent inmiddels zo'n 200.000 – 300.000 IDP's.

Het Georgië-project van de OMZO trekt zich al bijna 20 jaar het lot van een aantal van deze IDP-ers. Een aantal mensen in en rond Tbilisi ontving jaren medische hulp en hulp bij levensonderhoud. Daarvoor in de plaats kwam gaven we vanaf 2012 een lening voor het opzetten van een succesvol fietsenproject, dat betaald werk gaf aan een aantal vluchtelingen daar. Vanaf eind 2013 kwam er een klein koeienpro-

ject als basis voor de opzet van een levensvatbaar boerenbedrijf in de nabije omgeving van het meer van Tbilisi. Ook hier met als doel onder andere betaalde arbeid voor vluchtelingen. Het kwam aanvankelijk goed van de grond en was succesvol. De ontwikkeling werd eind 2014 ernstig gefrustreerd door diefstal van de koeien. Inmiddels heeft men de zaken gelukkig weer op de rails kunnen krijgen. In goed overleg met de bevriende leidinggevenden daar is ook het afbetalen van de OMZO-lening weer op gang gekomen. Wij wensen onze vluchtelingenvrienden in Georgië alle goeds bij de verdere opbouw van dat mooie project.



Tot slot

Zo heeft de Stichting OMZO ook in 2016 geprobeerd de groep mensen zonder verblijfspapieren zo goed mogelijk bij te staan en te helpen. In goede samenwerking probeerden we gezicht en stem te zijn van mensen die geen gezicht en stem hebben en waar nodig en mogelijk mensen te helpen en te versterken. Uitgangspunt voor al ons werk is en blijft een constructieve insteek: het bouwen aan perspectief samen met en voor de mensen zonder verblijfspapieren. Ondanks alle moeite en uitzichtloosheid waren er ook dit jaar gelukkige en mooie momenten, die we konden vieren. De momenten waarop mensen een verblijfsvergunning kregen en daarmee vaste grond onder voeten om dat perspectief vorm en inhoud te geven. De momenten waarop mensen in ieder geval niet meer op straat waren, omdat ze Bed, Bad en Brood, in ieder geval een minimum van bestaan kregen in het kader van de BBB-regeling.

De Pauluskerk is niet de hemel op aarde. Er gebeurt zo'n beetje alles wat God verboden heeft. En dat is niet altijd leuk. Maar er gebeurt ook meer. Op de een of andere manier lukt het daar vaak om mensen, die zijn uitgesloten en er in de ogen van de meeste anderen niet toe doen, die zogenaamd loser zijn of onrendabel, om die mensen weer iets terug te geven van hun oorspronkelijke menselijkheid en waardigheid. Al die momenten waarop er in eerst doffe, totaal uitgebluste ogen weer iets van licht begint te schijnen, dat zijn de mooiste momenten die er zijn. Dat zijn de momenten waarop je voelt en denkt, hier gaat het om. Daar leven wij mensen van. Volgens de OMZO gaat het er bij de bouw van een nieuw, warm Rotterdam en van een nieuw, warm Nederland om, dat we dat laten gebeuren bij zoveel mogelijk mensen in de stad, die nu daarvan zijn uitgesloten, juist ook bij de mensen zonder verblijfspapieren.

Het werk van de OMZO was in 2016 niet mogelijk zonder de morele, spirituele en financiële steun van mensen die op de een of andere manier net als wij zicht willen houden op dat andere, zachte Rotterdam en Nederland: onze donateurs en sympathisanten, stichtingen en fondsen, kerken en diaconieën. Dank voor uw gulle giften en trouwe inzet, ook dit jaar weer!



Dank

Een woord van dank tot slot is meer dan op zijn plaats aan al die harde en gemotiveerde werkers in de wijngaard die het werk van de OMZO ook in 2016 mogelijk hebben gemaakt: Sjany Middelkoop en Ingemarij Sjoer, de medewerkers van het vluchtelingenspreekuur, Marie Kok, Thea Noga, Huub de Weerd, Lina Bezhanova, Bea Kruse, Ton Molenaar en Marleen de Puijdt, allen Medische Dienst, Kees Knol en Teus Petersen en Henk Wuister, onze huismeesters in 2016. Veel dank aan Teus Petersen voor zijn inzet en betrokkenheid gedurende de afgelopen jaren! Helaas moest Teus halverwege het jaar met zijn werkzaamheden stoppen. Henk Wuister vonden we bereid die van hem over te nemen. Dank ook aan Elisabeth de Jong (secretaris), Hanny de Kruijf (penningmeester), Hilde van Asperen, Ineke Palm, Jacques Willemse en Sjany Middelkoop en Huub de Weerd (allen leden en adviseurs van ons bestuur bestuur), en alle betrokken medewerkers van Samen 010. Zonder jullie grote betrokkenheid bij de zaak van de mensen zonder verblijfspapieren was het werk van de OMZO niet mogelijk!

Namens de Stichting OMZO,
ds. Dick Couvée (voorzitter)

Financieel overzicht 2016

| | | Realisatie 2016 | | Begroting 2016 | | Realisatie 2015 |
|---------------------------------|---|-------------------|---|-------------------|---|-------------------|
| Baten | | | | | | |
| Kerk in Actie | € | 5.000,00 | € | 5.000,00 | € | 10.000,00 |
| Bijdrage kerken | € | 24.204,00 | € | 25.000,00 | € | 30.966,00 |
| BBB bijdrage | € | 69.790,00 | € | | € | 61.740,00 |
| Particuliere donateurs | € | 35.325,00 | € | 60.000,00 | € | 41.199,00 |
| Fondsen | € | 198.631,00 | € | 210.950,00 | € | 170.706,00 |
| Giften overige | € | 13.269,00 | € | 9.500,00 | € | 15.122,00 |
| Overige baten | € | 298,00 | € | 250,00 | € | 18.366,00 |
| Totaal | € | 346.517,00 | € | 310.700,00 | € | 348.099,00 |
| | | | | | | |
| Lasten | | | | | | |
| Levensonderhoud | € | 165.875,00 | € | 120.000,00 | € | 99.952,00 |
| Huisvesting vluchtelingen | € | 23.540,00 | € | 50.000,00 | € | 32.322,00 |
| Juridische ondersteuning | € | 16.609,00 | € | 2.500,00 | € | 13.285,00 |
| Medische hulp | € | 17.571,00 | € | 33.000,00 | € | 18.700,00 |
| Tandheelkundige hulp | € | 15.006,00 | € | 18.000,00 | € | 11.095,00 |
| Nachtopvang | € | 205,00 | € | 11.500,00 | € | 3.253,00 |
| Kosten vrijwilligers | € | | € | 3.000,00 | € | |
| Activiteiten voor vluchtelingen | € | 1.990,00 | € | 5.500,00 | € | 3.946,00 |
| Salariskosten | € | 38.055,00 | € | 50.000,00 | € | 40.098,00 |
| Organisatiekosten | € | 16.393,00 | € | 14.500,00 | € | 8.944,00 |
| Publiciteit | € | | € | 2.500,00 | € | |
| Overige kosten | € | 622,00 | € | 200,00 | € | |
| BBB uitgaven | | | € | | € | 61.800,00 |
| Totaal | € | 295.866,00 | € | 310.700,00 | € | 293.395,00 |
| | | | | | | |
| Resultaat | € | 50.651,00 | | | € | 54.704,00 |

Samenstelling Bestuur OMZO 2016

Het bestuur was in 2016 als volgt samengesteld:

Dick Couvée (voorzitter)
Elisabeth de Jong (secretaris)
Hanny de Kruijf (penningmeester)
Ineke Palm
Jacques Willemse
Hilde van Asperen
Sjany Middelkoop (adviseur)
Huub de Weerd (adviseur)

Fondsen/bijdragen 2016

Sint Laurensfonds
Stichting Bevordering van Volkskracht
Stichting Physico
FondsDBL
Kansfonds
Stichting Rotterdam
Stichting Pieter Arie van der Kooijfonds
Van Leeuwen Van Lignac Stichting
Diocesane Caritas Instelling Bisdom Rotterdam
Particuliere giften



Aantallen in 2016

- Vluchtelingenspreekuur helpt gemiddeld 120 mensen per maand; het aantal contacten per maand bedraagt circa 200;
- Medische Dienst helpt ruim 1000 mensen, bijna 2200 consulten per jaar; tandarts/mondhygiëniste: circa 250 consulten per jaar;
- Tijdelijke huisvesting voor gemiddeld 30 - 40 mensen (vluchtelingen en Nederlanders of mensen met een verblijfsvergunning)
- BBB-opvang voor circa 24 personen;
- taallessen Nederlands, Engels en Spaans: circa 70 deelnemers, verdeeld over 9 lessen per week;
- moeder- en kindactiviteiten: gemiddeld 20 deelnemers per keer;
- werkplaatsactiviteiten Kunst en Cultuur/activiteiten Zinnvolle Dagbesteding: 60 – 70 deelnemers per week, respectievelijk 25 – 30 deelnemers per week;
- vrijwilligerswerk in en voor de Pauluskerk: tussen de 10 en 15 mensen.

COLOFON

OMZO

Stichting Ondersteuning Mensen

Zonder Verblijfstitel Pauluskerk

KvK: 804362580

Bezoekadres:

Pauluskerk Rotterdam

Mauritsweg 20

3013 JR Rotterdam

Telefoon: 010 – 411 81 32

E: info@pauluskerkrotterdam.nl

www.pauluskerkrotterdam.nl

Fotografie:

Roelof Rump

FotoEd fotografie

en anderen

Lay-out:

Joost Radstake

ONDERSTEUNENDE FONDSEN

Sint Laurensfonds

Stichting Bevordering van Volkskracht

Stichting Physico

FondsDBL

Kansfonds

Stichting Rotterdam

Stichting Pieter Arie van der Kooijfonds

Van Leeuwen Van Lignac Stichting

Diocesane Caritas Instelling Bisdom Rotterdam

Particuliere giften



Van Leeuwen Van Lignac Stichting [Ⓥ]



Sint Laurensfonds



Stichting Bevordering van Volkskracht [Ⓥ]

Vraag: een gift
ter ondersteuning
van het werk van
stichting **OMZO**

REKENINGNUMMER: NL59 TRIO 0391 2279 12

T.N.V. STICHTING ONDERSTEUNING MENSEN ZONDER VERBLIJFSTITEL PAULUSKERK